

*Тема з
Інноваційний
розвиток
малого бізнесу*

ПЛАН

1. Інновації та інноваційна діяльність в господарському житті малого бізнесу
2. Інноваційний розвиток суб'єктів малого підприємництва: сутність, форми та державне регулювання
3. Інфраструктура інноваційного розвитку малого бізнесу

1. Інновації та інноваційна діяльність в господарському житті малого бізнесу

Інноваційна діяльність підприємства

діяльність, спрямована на пошук і реалізацію інновацій в цілях розширення асортименту і підвищення якості продукції, вдосконалення технології та організації виробництва

Інноваційна діяльність малого бізнесу повинна включати

виявлення проблем підприємництва

здійснення інноваційного процесу

організацію інноваційної діяльності

Характерною рисою інноваційної діяльності малих організацій є їх переважна орієнтація на створення продуктивних інновацій, а не нових технологій, хоча саме така орієнтація приносить найбільший комерційний успіх на початковому етапі функціонування на ринку.

Мале підприємництво є інноваційним за своєю природою та вносить істотний внесок у зміну структури різних секторів і видів економічної діяльності національного господарства, виступає основою формування нових ринків

До основних видів інноваційних стратегій відносяться:

стратегія технологічного лідера

- яка дозволяє реалізовувати можливості, що пов'язані з розробкою і впровадженням абсолютно нової продукції чи процесу;

стратегія послідовника

- яка пов'язана з виробництвом та реалізацією удосконаленої продукції чи процесу, аналогічної продукції;

стратегія копіювання

- яка пов'язана з випуском продукції на основі придбання ліцензій;

пасивна інноваційна стратегія

- яка включає розробку і впровадження маркетингових і організаційних інновацій.

Найбільш характерними показниками інновацій є:

новизна

можливість модифікації

можливість дифузії

прогресивність

конкурентоспроможність

адаптивність до нових умов виробництва

показники економічної,
соціальної і екологічної
ефективності

2. Інноваційний розвиток суб'єктів малого підприємництва: сутність, форми та державне регулювання

Розвиток сучасного бізнесу

це процес систематичних динамічних перетворень, трансформацій його структури та середовища в межах встановлених стратегічних цілей для забезпечення сталого інноваційного розвитку.

Інноваційний розвиток бізнесу

це процес, який базується на інтегруванні цілей підприємства, його підсистем, цілей кожної особистості, яка працює в колективі, на вдосконалення ведення малого підприємництва, оптимізації бізнес-процесів для досягнення загальних стратегічних цілей на основі використання нових управлінських рішень різного господарського характеру та виробництві нових видів продукції чи послуг.

Незалежно від вибраної організаційно-правової форми бізнес стає на інноваційний шлях розвитку за умови:

- розробка і просування на ринки нових продуктів і передових технологій;
- висока частка науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт для створення нових конкурентоздатних продуктів і послуг;
- масштабний вплив інновацій, нових виробів і передових технологій на прибуток фірми;
- висока частка інвестицій в науково-дослідний сектор і пов'язане з ним оновлення виробництва;
- значна частка наукових та інженерно-технічних робітників в загальній чисельності персоналу.

В господарській практиці існує термін *малого інноваційного підприємства*

це особливий сектор економіки, який виявляє свою активність у науково-технічній сфері (в найбільшій мірі зосереджений у високотехнологічних галузях, таких як інформаційні, біо- і нанотехнології, охорона здоров'я, виробництво програмного забезпечення, а також в електронній, хімічній, фармацевтичній промисловості, машинобудуванні, космічній індустрії) та займається впровадженням технічних чи технологічних інновацій.

В малому бізнесі поширені наступні структури, які займаються інноваційною діяльністю та проявляють інноваційну активність

1. Організації на початковій стадії становлення

- Як правило, їх продукт знаходиться на рівні ідей, макетного або дослідного зразка. Обороти визначаються одержуваними ними з державних або недержавних джерел засобами на НДДКР. Часто в цих організаціях один-два штатних співробітника, інші співробітники залучаються на конкретне замовлення. Їх витрати - в основному зарплата.

2. Інжинірингові організації

- це свого роду сполучна ланка між науковими дослідженнями і розробками, з одного боку, і між нововведеннями і виробництвом - з іншого. *Інжинірингова діяльність* пов'язана із створенням об'єктів промислової власності, діяльністю з проектування, виробництва та експлуатації машин, устаткування, організації виробничих процесів з урахуванням їх функціонального призначення, безпеки та економічності.

3. Впроваджувальні організації

- сприяють розвитку інноваційного процесу і, як правило, спеціалізуються на впровадженні невикористаних патентовласниками технологій, на просуванні на ринок ліцензій перспективних винаходів, розроблених окремими винахідниками, доведенню винаходів до промислової стадії, на виробництві невеликих дослідних партій об'єктів промислової власності з подальшим продажем ліцензії.

4. Інноваційні організації

- діють на основі венчурного фінансування. Особливе місце серед малих інноваційних організацій займають організації, що мають венчурний механізм фінансування.

Необхідно зазначити, що основними проблемами розвитку інноваційної діяльності малих фірм є:

– проблеми фінансового характеру: нестача власних коштів підприємств, ускладненість залучення фінансових ресурсів з ринкових джерел (зокрема, жорсткі умови кредитування, недостатня фінансова підтримка з боку держави);

– проблеми організаційно-комунікаційного характеру: нерозвиненість ринку технологій; незрілість інноваційної інфраструктури, що має надавати посередницькі, інформаційні, юридичні, експертні, фінансово-кредитні та інші послуги; недоліки нормативно-правової бази інноваційної діяльності; відсутність умов налагодження коопераційних зв'язків з іншими суб'єктами інноваційного процесу;

– проблеми інформаційного характеру: відсутність або недоступність систематизованої інформації про нові технології, що мають потенціал комерціалізації, а також про стан та прогностні оцінки кон'юнктури ринків збуту інноваційної продукції;

– проблеми внутрішньовиробничого характеру: низький інноваційний потенціал підприємства, нестача кваліфікованого технічного та управлінського персоналу на тлі незрілості консалтингової та інжинірингової інфраструктури;

– проблеми ринкового характеру: висока вартість нововведень, невизначеність строків інноваційного процесу, високий економічний ризик інноваційної діяльності, тривалі строки окупності нововведень, низький платоспроможний попит на вітчизняну інноваційну продукцію.

При здійсненні активного втручання

- держава визнає наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність головними факторами економічного росту національної економіки. Як правило, вибір даної стратегії передбачає зміни в законодавстві та в зовнішній політиці держави. Держава не тільки виконує орієнтаційні функції, але й відіграє активну роль в організації і фінансуванні багатьох важливих програм і проектів, реалізація яких вносить значний вплив у розвиток національної економіки.

Опосередковане (децентралізоване) регулювання

- більш складний механізм участі держави в науковій та інноваційній сферах. Держава створює інноваційну інфраструктуру, пропонує економічній сфері до впровадження створені в державному секторі науково-технічні новації, виділяє державні ресурси для створення початкового попиту на нововведення, які знаходять подальше поширення в національній економіці. При здійсненні цієї стратегії використовуються податкові пільги та інші стимули наукової та інноваційної активності.

Змішане регулювання

- використовується в країнах, де в економіці значну частину складає державний сектор, і держава зацікавлена у підтримці високого експортного потенціалу галузей сектору. В даному випадку по відношенню до державних підприємств держава використовує стратегію активного втручання, а до інших – стратегію *децентралізованого регулювання*.

3. Інфраструктура інноваційного розвитку малого бізнесу

Інноваційна інфраструктура об'єднує організації різних видів (державні та наукові установи, фірми, інвестори тощо), які своєю діяльністю охоплюють увесь інноваційний цикл — від генерації науково-технічної ідеї до реалізації нововведення.

Інноваційна інфраструктура включає такі складові:

виробничо-
організаційну

інформаційно-
консультаційну

кадрову

фінансову

правову

Велике значення в практиці сприяння розвитку малого підприємництва може мати створення спеціальних інституцій – *інноваційних центрів та центрів розвитку підприємництва, що формує виробничо-організаційну інфраструктуру.*

Ці утворення можуть бути п'ятьох видів:

центри
передачі
технологій

бізнес-
центри

бізнес-
інкубатори

технологічні
парки

технополіси

центри передачі технологій

- організації, створені урядовими та регіональними органами влади за участю приватного капіталу в рамках національних програм промислового й технологічного розвитку з метою більш тісної інтеграції наукових установ (насамперед державних) з промисловістю і підприємництвом (організація бізнес-конференцій, публікування наукових збірок про науково-технічні можливості та виробничі потреби, пошук партнерів для співпраці, організація спільних дослідницьких проектів тощо).

бізнес-центри

- установи, що спеціалізуються на підтримці малого бізнесу на початкових етапах його становлення (основні функції полягають в інформаційній підтримці підприємців-початківців, пошуках замовників (інвесторів) на їхні проекти, на допомозі у підборі кадрів, залученні зовнішніх експертів, навчанні підприємців основам ведення бізнесу тощо).

бізнес-інкубатори

- відрізняються від бізнес-центрів тим, що, окрім наведених вище послуг, надають малим підприємствам на умовах оренди обладнані офіси та приміщення, необхідні для початку виробництва того чи іншого продукту.

технологічні парки

- масштабні інноваційні центри, в яких, окрім наведених вище послуг, забезпечуються умови, максимально сприятливі для науково-технологічних інноваційних проектів, що здійснюються спільними зусиллями наукових центрів, промисловості та підприємництва.

технополіси

- Окремо варто виділити найбільш масштабні інноваційні об'єднання – технополіси. Така модель наукового парку запроваджується в Японії та передбачає створення зовсім нових міст – *технополісів*, що зосереджують наукові дослідження в провідних і піонерських галузях та наукомістких промислових виробництвах

Основною метою інформаційної інфраструктури є:

інформаційне,
аналітичне,
консультаційне та
організаційне
забезпечення
наукової, виробничої,
економічної
діяльності та ведення
баз даних.

Інформаційне забезпечення здійснюють:

Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг (Відділення інновацій Укрпатенту)

- комунікативне середовище для всіх учасників ринку інтелектуальної власності, що надає можливості впровадження розробок, комерціалізації проектів, купівлі-продажу торговельних марок та франшиз, а також отримання інформаційних, аналітичних, статистичних матеріалів, моніторингу ринку об'єктів інтелектуальної власності, послуг зі складання договорів про передачу прав власності та ліцензійних договорів, кваліфіковане виявлення порушень стосовно об'єктів промислової власності, консультації з питань охорони, використання та захисту прав на інтелектуальні здобутки.

Український інститут промислової власності (Укрпатент)

- веде бази даних та надає інформацію про зареєстровані в Україні промислові зразки, винаходи і корисні моделі, зареєстровані знаки для товарів і послуг.

Фонд патентної документації громадського користування (ФГК)

- який призначений для забезпечення поточною і ретроспективною патентною інформацією всіх осіб, що зацікавлені в створенні, правовому захисті і використанні об'єктів промислової власності. Нині входить до філії Українського інституту промислової власності як Український центр інноватики і патентно-інформаційних послуг.

4. Інноваційні організації

- діють на основі венчурного фінансування. Особливе місце серед малих інноваційних організацій займають організації, що мають венчурний механізм фінансування.

Фінансова інфраструктура ринку інновацій

це установи та організації, що забезпечують доступ інноваційних підприємств до фінансових ресурсів.

Вона включає:

- державні фонди підтримки інноваційного бізнесу. Їхні фінансові резерви є незначними, в основному вони обмежуються підтримкою провідних вітчизняних наукових шкіл, а також підтримкою окремих інноваційних проектів.

- фінансово-кредитні установи (*страхові компанії, банківські установи, інвестори та інвестиційні фонди, трастові компанії венчурні фонди тощо*)

Кадрова інфраструктура

Підготовка і перепідготовка кадрів для інноваційного бізнесу зосереджена, насамперед, у ВНЗ, мережа яких в Україні є досить розвиненою.

Правова інфраструктура ринку інновацій

включає інституції які проводять сертифікацію інноваційної продукції та захист прав інтелектуальної власності (здійснює Державна служба інтелектуальної власності) та нормативно-правову базу.

Відомо декілька основних чинників, що загрожують інноваційному процесу:

недостатній рівень
фінансування науково-
технічних робіт

слабкий розвиток
інфраструктури
трансферу технологій

зниження рівня
“інтелектуалізації”
експорту і зростання
імпортозалежності
країни

недостатній рівень
інформаційного
забезпечення
інноваційної сфери

недосконалість
податкової системи і
повільний розвиток
ефективних форм
інноваційної діяльності

Інноваційна інфраструктура повинна охоплювати усі ланки інноваційного процесу (освіту – наукову та науково-технічну діяльність – виробництво – споживання).

Їй повинні бути притаманні такі *властивості*:

1. Поширеність у всіх регіонах, що дасть змогу виконувати на місцях завдання функціонально повного інноваційного циклу: від розробки інноваційної пропозиції, маркетингу і техніко-економічного обґрунтування до впровадження та комерціалізацію новацій малими фірмами.

2. Універсальність та гнучкість, що сприяють реалізації інновацій у будь-якій сфері діяльності фірми та адаптивність до швидких змін у розвитку як науки і техніки, так і ринкового середовища.

3. Інформаційна, кадрова та фінансова забезпеченість усіх ланок інноваційної діяльності малого бізнесу.

4. Конструктивність, що забезпечує досягнення оптимального остаточного результату та досягнення мети справи.

Дякую
за
увагу !!!